

Prekenhåndboka (i Dagen):
8. søn. e. pinse (22. juli 2007)

”Gi oss i dag vårt daglige brød!”

Jan Bygstad.

Tekstgjennomgåelse, 16. jul. 2007.

TEKST: Mark 8,1-9

Dette er den andre beretning i evangeliene om at Jesus på underfullt vis bespiser en stor folkemengde. Vi hører at Jesus selv uttrykkelig påpeker at det har vært to slike under, (se v. 18-20). På dette tidspunkt har Jesus begynt å trekke seg tilbake fra Galilea på grunn av den økende motstanden fra folket og dets ledere, og all den kjødelige oppmerksomhet som fulgte ham der, (7,24ff). Han vil ha anledning til å undervise disiplene i fred og ro. Han befinner seg nå i Dekapolis-landet øst for Gennesaret, der det var en overveiende hedensk befolkning. Her møter Jesus derfor ikke den samme motstand pga. kjødelige Messiasforventninger. Det er ikke uvanlig blant fortolkere å se på de to brødunderne og tallangivelsene i dem som symbolske i den forstand at det første ble utført for en folkemengde bestående av jøder, mens det andre hovedsakelig var for en hedensk blandingsbefolkning. Derfor møter vi tallet 12 - tallet på Israels stammer - i den første fortellingen, og tallet 4 - verdens tall - i den andre. Dermed blir vår tekst et løfte om at Guds gave, evangeliet, også skal gis hedningene.

1 På denne tid skjedde det igjen at en stor folkemengde var samlet, og de hadde ikke noe å spise. Han kalte da disiplene til seg og sa: 2 Jeg har inderlig medynk med folket. For de har alt vært hos meg i tre dager, og de har ikke noe å spise. 3 Sender jeg dem hjem fastende, kunne de bli ganske utmattet på veien. Noen av dem er jo kommet langveis fra.

Mens det i fortellingen om bespisningen av de 5000 er disiplene som «tar initiativet» (6,35), hører vi her at initiativet kommer fra Jesus. Begrunnelsen ligger i hans hjertelag: Han har «inderlig medynk med folket», (jfr. 6,34). Dette viser at Jesus ikke bare har omsorg for menneskers åndelige ve og vel, men også for de timelige ting. Særlig ligger det ham på hjertet at de som følger ham, ikke skal mangle det de trenger.

4 Hans disipler svarte ham: Hvor skulle noen få tak i nok brød til å mette alle disse her i ørkenen?

I Jesu ord til disiplene (v. 2f) er det underforstått at han vil dra omsorg for folket før han sender dem av sted. Dette vekker det samme spørsmålet hos disiplene som lød da de 5000 fikk mat (se Joh 6,5). En har undret seg over at disiplene kunne spørre slik all den tid de

ikke så lenge før hadde opplevd det første brødunderet. Men saken er at dette stemmer godt med troens, eller kanskje vi heller skulle si vantroens erfaring. Menneskets skrøpeligheit er slik at tro ikke er noe vi «har» som en lagervare. Tvert om: Når nøden er der, er det alltid like vanskelig å tro. Dette har vi mange eksempler på i Skriften og erfaringen (se f.eks. Israels ørkenvandring).

5 Han spurte dem: Hvor mange brød har dere? De svarte: Sju. 6 Da bød han folket å sette seg ned på marken. Han tok de sju brød og holdt takkebønn. Så brøt han dem og gav til sine disipler for at de skulle dele ut. Og de delte ut til folket.

Jesus besvarer ikke disiplenes spørsmål, men spør i stedet etter hva de har av forråd. Han tar m.a.o. i bruk det de har - om det er aldri så smått - og ikke i det de ikke har. Deretter byr han folket å sette seg på marken (ikke «i gresset» som i 6,39, noe som viser at en nå er kommet lenger ut på sommeren, og gresset er avsvidd av sommerheten). Så «holdt han takkebønn», som er den faste bordbønn blant fromme jøder. Denne lød (og lyder) slik: «Velsignet være du, Herre, vår Gud, altets konge, som lar brød vokse frem av jorden». Vi merker oss at i bønnen ber en ikke Gud om å velsigne maten - maten *er* jo Guds velsignelse - men en lover og takker Gud for hans makt og omsorg. Heller ikke ber Jesus Gud om å gjøre et under, slik vi eventuelt måtte ha gjort. Som Guds Sønn har han makt til å skape av intet: «Han talte og det skjedde, han bød, og det stod der», (Salm 33,9). Med dette åpenbarer Jesus hvem han er: Han er Skaperen, som også holder alle ting oppe. Det er derfor dypest sett han det tales om i Salme 145,14f: «Alles øyne venter på deg, og du gir dem mat i rette tid; du åpner din hånd og metter alt levende med velbehag». Vi merker oss videre at når djevelen ville friste Jesus til å bruke sin guddoms makt til egen fordel (Matt 4,1ff), avviste han dette. Men når det gjelder andres nød, bruker han sin makt til å lindre. For «Menneskesønnen er ikke kommet for å la seg tjene, men for selv å tjene og gi sitt liv til en løsepenge for mange», (Matt 20,28).

7 De hadde også noen få småfisker. Disse velsignet han og bød at også de skulle deles ut. 8 Alle spiste og ble mette, og de tok opp det som var til overs av brødstykkene, sju store kurver. 9 De var omkring fire tusen. Og han lot dem dra bort.

Så skjer underet på samme vis som med de 5000. Disiplene får brødstykkene i sine hender med beskjed om å dele ut, og atter blir det mer enn rikelig til overs. I befalingen om å dele ut ligger det en trosprøve for disiplene. For *etter at* folket har fått å ete, har de så mye som de kunne ønsket å gå med *før* underet skjedde. Men de fikk ikke et lass med brød på forhånd, kun et lite stykke, som i tro skulle brytes og deles.

Dagens tekst skal minne om at Herrens omsorg for oss også omfatter det legemlige liv, og at hans som lærte oss å be «gi oss i dag vårt daglige brød», står ved det han har lovet. Fortellingene om brødunderne er dermed en anskuelsesundervisning om Jesu ord fra Bergprekenen: «Vær derfor ikke bekymret og si: Hva skal vi ete? - - - For alt slikt søker hedningene etter. Men deres himmelske Far vet at dere trenger alt dette. 33 Søk da først Guds rike og hans rettferdighet, så skal dere få alt dette i tillegg!» (Matt 6,31-33)

Jan Bygstad

